

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มของประเทศไทย

An Analysis of the Factors Affecting the Palm Oil Prices of Thailand

อุทิศ ฉัตรสิริภพ

Utid Chatsirapob

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันปาล์มของประเทศไทย การวิจัยนี้ใช้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา รายเดือนและเป็นแบบทศนิยม ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงเดือนธันวาคม 2560 หรือ 60 เดือน โดยมีแหล่งข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการค้าภายใน และผู้ประกอบการปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม และตัวแทนจำหน่าย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาทำ Scatter plot และ Regression Analysis และเพื่อประกอบกับการวิเคราะห์ ค่าสหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และราคาน้ำมันปาล์มดิบ ปรับราคาขึ้นลงอยู่ที่ตลาดกระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดกรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาทะลายปาล์มในลักษณะลดลงมาจากปริมาณผลผลิตปาล์ม ถ้ามีปริมาณผลผลิตปาล์มออกมามาก จะทำให้ราคาทะลายปาล์มลดลง และปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันปาล์มดิบในลักษณะเพิ่มมาจากราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดโลก และราคาน้ำมันไบโอดีเซล และการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศมีความเพียงพอ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, ราคาน้ำมันปาล์ม, ประเทศไทย

Abstract

The purpose of this study is to 1) An Analysis of the factors affect the price of palm oil of Thailand research uses the data used in this study is a time series data. Monthly and a secondary, since January 2555 December 2560 or 60 months. The data sources from the office of agricultural economics, Department of internal trade. Palm oil and palm oil and operators and agents. The data were analyzed by check the relationship of variables, and bring such information to Scatter and plot Regression Analysis and to sleep. Combined with the analysis of the correlation coefficient.

It was found that Factors influencing oil refined palm oil and palm adjusted up and down, the market sword spirits. The rules earth stations and Chumphon oil palm in the market. D., the factors affecting the price changes in the characteristics, the palm fruit bunch Down from the yield of palm. If the yield palm out will make price of palm fruit bunch decreased. And the factors affecting the changes in style from palm oil palm oil prices increase crude market and mold. The price of oil biodiesel. And production for domestic consumption is sufficient.

Keywords: Factors Affecting, Palm Oil Price, Thailand.

บทนำ

ประเทศไทยมีการปลูกปาล์มน้ำมันในทุกภาคของประเทศ พื้นที่ปลูกและให้ผลผลิตมากที่สุดคือภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉิยเหนือ และภาคเหนือ ประเทศผู้ผลิตปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่อยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอินโดนีเซีย และมาเลเซีย ซึ่งเป็นผู้ผลิตสำคัญของโลก โดยมีสัดส่วนการผลิตน้ำมันปาล์มดิบรวมกันถึงร้อยละ 85 ของปริมาณการผลิตทั้งโลก ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่ง่ายต่อการปลูกและดูแลทนต่อสภาพแวดล้อมได้ดีกว่าพืชน้ำมันต่าง ๆ ใช้เป็นพืชพลังงานได้ เป็นพืชที่มีตลาดอุตสาหกรรมรองรับได้หลายชนิดทำให้มีการขยายพื้นที่การปลูกปาล์มน้ำมันอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี นอกจากนี้ ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่สามารถนำเอาส่วนต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์ ไม่มีส่วนเหลือใช้ (มดิชน, 2560: 56-57) สัดส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศไทยผู้ผลิตปาล์มน้ำมันสำคัญของโลกคืออินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเพียงแค่อสองประเทศดังกล่าวมีผลผลิตรวมถึงร้อยละ 85 ของทั้งโลก ปัจจุบันประเทศผู้กำหนดทิศทางตลาดน้ำมันปาล์มของโลกคือประเทศมาเลเซีย โดยราคาน้ำมันปาล์มดิบของไทยก็อ้างอิงกับตลาดมาเลเซียด้วยเช่นกัน ราคาน้ำมันปาล์มเป็นสิ่งที่มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอตามปัจจัยที่เข้ามากระทบ เป็นการยากที่จะเข้าใจความเป็นไปของราคาน้ำมันปาล์มได้อย่างทอ่งแท้ หากไม่ใช่ผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การได้รับรู้ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวขึ้น-ลงของราคาปาล์มน้ำมันอย่างแท้จริง ก็จะเป็นพื้นฐานที่บ่งชี้ทิศทางของราคาที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น (วิชัย รุ่งเรืองอนันต์ และคณะ, 2558: 3) ตรงกับงานวิจัยของวาริสวริน ชาญสุไชย (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อราคาปาล์มน้ำมันของประเทศไทย การศึกษาปัจจัยโครงสร้างการผลิตและราคาตลาดน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพการผลิตน้ำมันปาล์ม

รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ช่วงปี พ.ศ. 2550-2554 ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ เนื่องจากนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้น้ำมันไบโอดีเซลเพื่อทดแทนการนำเข้าน้ำมันดีเซลจากต่างประเทศ และเพื่อแก้ไขการขาดแคลนน้ำมันในอนาคต

ด้วยลักษณะการดำเนินงานต่าง ๆ มีการสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน กับปัจจัยแวดล้อมที่มีความซับซ้อน และมีเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ปริมาณการผลิตและราคาขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยการผลิตภาคการเกษตร และปัจจัยภายนอกในภาคการตลาด และนโยบายภาคการเกษตรของรัฐบาล แนวทางการวิเคราะห์จึงควรจะเลือกวิธีการจำลองสถานการณ์ (Simulation) ซึ่งการจำลองสถานการณ์ด้วย พลวัตระบบ (System Dynamics) เป็นกระบวนการในการออกแบบแบบจำลองของระบบจริง และประสบการณ์ด้านพฤติกรรมต่าง ๆ โดยการสร้างแบบจำลองเพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของระบบหรือการประเมินด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไปสำหรับการปฏิบัติการของระบบ (ภายใต้ข้อจำกัดซึ่งถูกกำหนดตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้) แล้วดำเนินการใช้แบบจำลองนั้นเพื่อการเรียนรู้พฤติกรรมของระบบงานหรือเพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์ (Strategies) ต่าง ๆ ในการดำเนินงานของระบบภายใต้ข้อจำกัดที่วางไว้ (วิชัย รุ่งเรืองอนันต์ และคณะ, 2558: 4) การแก้ไขปัญหาาราคาผลปาล์มน้ำมันตกต่ำ จะต้องมีการติดตามสถานการณ์ปาล์มน้ำมันอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ เกษตรกรชาวสวนปาล์มกำลังเผชิญกับภาวะราคาผลปาล์มทะลายนตกต่ำลงเป็นประวัติการณ์ หลังจากในตลาดการค้าน้ำมันปาล์มโลกตกอยู่ในภาวะซบเซา เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกปรับตัวลดลง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำห้วงข้อวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มของประเทศไทย เพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงและเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ธุรกิจน้ำมันปาล์มต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันปาล์มของประเทศไทย

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันปาล์มและปาล์มน้ำมันในลักษณะเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย

1. ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยในตลาดกระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดกรุงเทพมหานคร โดยถ้ามีปริมาณผลผลิตปาล์มออกมามากจะทำให้ราคาทะลายนปาล์มลดลง
2. ราคาน้ำมันปาล์มดิบในลักษณะเพิ่มนั้นมาจากราคายางแผ่นดิบรมคว้นขึ้น 3 ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดโลก และราคาน้ำมันไบโอดีเซล

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษางานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย พบว่ามี ผู้วิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ของปาล์มน้ำมัน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาปาล์ม แนวทางการสร้างเสถียรภาพ ตลอดจนความสัมพันธ์ของตลาดปาล์มน้ำมันในระดับต่าง ๆ ไว้อย่างหลากหลายดังนี้

บัญชา สมบูรณ์สุข และคณะ (2544) ได้ศึกษาแนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาของอุตสาหกรรมปาล์ม น้ำมัน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ได้แก่ อำนาจการต่อรองราคาของเกษตรกร และระดับการแข่งขันของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ได้แก่ ระดับราคาน้ำมันพืชทดแทน และราคาน้ำมันปาล์มต่างประเทศ แนวทางในการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในการซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิตในราคาที่เป็นธรรม การปรับปรุงระบบข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาด การเคลื่อนไหวของราคาให้ทันต่อเหตุการณ์นอกจากนี้รัฐบาลต้องทบทวนนโยบายบางประการที่มีผลกระทบต่อการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคา เช่น นโยบายการนำเข้าน้ำมันพืชทดแทน และการเปิดเสรีทางการค้า เป็นต้น

ต่อมา กฤษณา ภูเทพ (2549) ได้ศึกษาการเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับและพยากรณ์ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับอีก 5 ปีข้างหน้า และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับในรูปสมการ โดยแสดงความสัมพันธ์ของราคาน้ำมันปาล์มในตลาดกรุงเทพฯ ราคาน้ำมันปาล์มในตลาดมาเลเซียซึ่งเป็นตลาดน้ำมันปาล์มที่ใหญ่ที่สุดของโลก และอัตราการเจริญเติบโตของราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับพบว่า ราคาน้ำมันปาล์มตลาดกรุงเทพฯ เปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1.80 ในทิศทางเดียวกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ราคาน้ำมันปาล์มตลาดมาเลเซียมีผลต่อราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับในทิศทางตรงข้ามกัน คือเมื่อราคาน้ำมันปาล์มตลาดมาเลเซียเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้ราคาปาล์มที่เกษตรกรได้รับเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.496 ในทิศทางตรงข้าม ตัวแปรสุดท้ายคืออัตราการเจริญเติบโตของราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ

ในขณะเดียวกัน นุทยาพร เพชรสุวรรณ (2549) ได้ศึกษาวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมันของไทย พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อน้ำมันปาล์มที่เกษตรกรขายได้คือ ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่งตลาดกรุงเทพฯ ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซีย ราคาถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้ และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อน้ำมันปาล์มที่เกษตรกรขายได้ ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมัน คือ พื้นที่เก็บเกี่ยว การบริโภคน้ำมันปาล์ม ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ ราคาถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้

ส่วนในด้านการตลาด จิตวดี แก้วเฉย (2550) ได้พิจารณาความสัมพันธ์ของตลาดในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ต่างประเทศ คือมาเลเซียกับตลาดกรุงเทพฯ และตลาดท้องถิ่นคือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี และกระบี่ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของราคาปาล์มน้ำมันประเทศไทย พบว่าทั้ง 5 ตลาด มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพระยะยาว โดยราคาปาล์มน้ำมันดิบต่างประเทศมีผลต่อราคาขายส่งภายในประเทศ ในขณะที่ราคาขายส่งในประเทศมีผลต่อราคาซื้อขายปาล์มน้ำมันในท้องถิ่นทั้ง 3 ตลาด เห็นได้ชัดว่าระดับตลาดที่สูงกว่าจะเป็นตัวกำหนดราคาตลาดที่ต่ำกว่า ส่วนตลาดท้องถิ่นพบว่าราคารับซื้อในตลาดชุมพรเท่านั้นที่มีผลกระทบต่อน้ำมันปาล์มที่เกษตรกรขายได้ของตลาดสุราษฎร์ธานี

นอกจากนี้ อัครเดช เชื้อกุลชาติ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อน้ำมันปาล์มในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2527-2551 เป็นราคาปาล์มน้ำมันเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ผลผลิตถั่วลิสงมวลรวมภายในประเทศ การบริโภคปาล์มน้ำมันภายในประเทศ มูลค่าการส่งออกปาล์มน้ำมันนำมาทำการวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด เมื่อพิจารณาระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระในรูปของสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression model) ในรูปกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares Method: OLS) ผลการศึกษาปัจจัยที่ทำให้ราคาปาล์มน้ำมันในประเทศเกิดความผันผวน พบว่า ผลผลิตมวลรวมในประเทศ (GDP) การบริโภคปาล์มน้ำมันภายในประเทศ (IP) และมูลค่าการส่งออกปาล์มน้ำมัน (OP) เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อราคาปาล์มน้ำมันเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ (PP) ดังนี้ ผลผลิตมวลรวมในประเทศ (GDP) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับราคาปาล์มน้ำมันเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ (PP) กล่าวคือเมื่อปัจจัยอื่น ๆ คงที่ถ้า GDP เพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้ PP เพิ่มขึ้น 0.004614 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจาก GDP มาจากรายได้ที่ประชากรได้รับจากการลงทุนในประเทศ ซึ่งการส่งออกปาล์มน้ำมันมีส่วนช่วยให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น เพราะราคาปาล์มน้ำมันที่สูงขึ้นและมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นหันมาปลูกปาล์มน้ำมันมากขึ้นส่วนการบริโภคปาล์มน้ำมันภายในประเทศ (IP) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาปาล์มน้ำมันเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ (PP) กล่าวคือเมื่อปัจจัยอื่น ๆ คงที่ถ้า IP เพิ่มขึ้น 1 พันตัน จะทำให้ PP ลดลง 5.460008 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากการบริโภคภายในประเทศเกิดจากการนำปาล์มน้ำมัน ภายในประเทศมาใช้เป็นผลิตภัณฑ์ และใช้ในอุตสาหกรรม ซึ่งอาจเป็นช่วงที่ราคาปาล์มน้ำมันไม่มีมากนักอาจเกิดจากความต้องการของตลาดลดลง ส่งผลให้การส่งออกลดลงใช้ในประเทศมากขึ้น จึงส่งผลต่อราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ และสุดท้ายมูลค่าการส่งออกปาล์มน้ำมัน (OP) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับราคาปาล์ม น้ำมันเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ (PP) กล่าวคือเมื่อปัจจัยอื่น ๆ คงที่ถ้า OP เพิ่มขึ้น 1 พันล้านบาท จะทำให้ PP เพิ่มขึ้น 3.325501 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากรายได้จากการส่งออกปาล์มน้ำมันของไทยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ส่งผลต่อการแข่งขันด้านราคาและการส่งออก ซึ่งถูกกำหนดโดยนโยบายเรื่องการเปิดการค้าเสรี (FTA) การค้ากำไรเกินควรของพ่อค้าส่งออกปาล์มน้ำมันจากอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาท และราคาในตลาดโลก

สำหรับการวิจัยด้านราคาปาล์ม เกียรติศักดิ์ จันทร์แก้ว (2554) ได้พยากรณ์ราคาปาล์มน้ำมัน โดยพิจารณาปัจจัยนำเข้าดังนี้ (1) ปาล์มน้ำมัน 15% (2) ปาล์มน้ำมัน 17% (3) น้ำมันปาล์มเกรด A (4) ราคาน้ำมันดีเซล (5) อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ จากนั้นทำการพยากรณ์ราคาปาล์มน้ำมันด้วยวิธีโครงข่ายประสาทเทียมแบบพหุนามและขั้นตอนวิธีเชิงพันธุกรรม พบว่าโครงข่ายประสาทเทียมแบบพหุนามและขั้นตอนวิธีเชิงพันธุกรรมให้ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองในการพยากรณ์ราคาปาล์มน้ำมันดีกว่าโครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่กระจายย้อนกลับ

ในการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำมันปาล์ม อรัญญา ศรีวิโรจน์ และจิตาภา ช่วยพันธุ์ (2556) ได้รายงานในบทความ สถานการณ์น้ำมันปาล์มภายใต้ความไม่แน่นอนของโลกว่า ความผันผวนของราคาน้ำมันปาล์มในปี 2556 มาจากปัจจัยความไม่แน่นอนที่ต้องจับตาหลายเรื่อง ได้แก่

1) ผลผลิตและสต็อกโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก

2) เศรษฐกิจโลกที่ยังคงมีความเสี่ยงจากผลกระทบจากมาตรการ QE3 ของสหรัฐอเมริกาและวิกฤตเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป โดยประธานธนาคารกลางยุโรปเตือนว่ายุโรปยังไม่หลุดพ้นปัญหาเศรษฐกิจจนถึงครึ่งหลังปี 2556

3) สภาพอากาศที่แปรปรวนในสหรัฐอเมริกาและอเมริกาใต้ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกถั่วเหลืองของโลกกำลังเผชิญภัยแล้งอาจส่งผลให้ถั่วเหลืองต้งตัวอีกครั้ง ทำให้มีความต้องการน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น ขณะที่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่มีข้อบ่งชี้ที่ชัดเจนว่าจะเกิดเอลนีโญหรือไม่ หากเกิดในช่วงครึ่งหลังปี 2556 ก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อการผลิตในปีนี้

4) ผู้ส่งออกและผู้นำเข้าเริ่มใช้มาตรการทางภาษีและมีใช้ภาษีตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 ที่ส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบต่อตลาด โดยมาเลเซียได้ปรับโครงสร้างภาษีส่งออกน้ำมันปาล์มดิบจากเดิมที่เก็บร้อยละ 23 เหลือร้อยละ 0 กรณีราคาตลาดโลกต่ำกว่า 2,250 ริงกิตต่อตัน และเก็บภาษีสร้อยละ 4.5 - 8.5 สำหรับราคาที่สูงกว่า 2,250 ริงกิตต่อตัน เพื่อระบายสต็อกและแย่งส่วนแบ่งตลาดกลับจากอินโดนีเซียหลังจากที่อินโดนีเซียลดภาษีเหลือร้อยละ 7.5 ในปีก่อน ส่วนอินเดียซึ่งเป็นผู้นำเข้าเริ่มเก็บภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบร้อยละ 2.5 เพื่อปกป้องพืชน้ำมันในประเทศ หลังจากที่ไม่ได้เก็บมาตั้งแต่ปี 2551 และจีนเริ่มใช้มาตรการควบคุมคุณภาพการนำเข้าน้ำมันปาล์มที่เข้มงวดขึ้นอาจทำให้การนำเข้าชะลอลง

5) ราคาน้ำมันดิบยังผันผวน ในขณะที่อัตราการขยายตัวของการผลิตไบโอดีเซลโลกชะลอลงเรื่อยๆ อย่างเห็นได้ชัด โดยขยายตัวร้อยละ 7.5 5.0 4.0 และ 1.0 ตั้งแต่ปี 2552-2555 ตามลำดับจากรายงานราคาสินค้าเกษตรสำคัญของประเทศไทย เดือนมกราคม 2555 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานว่า ราคาผลปาล์มทะเลาะและราคาน้ำมันปาล์มดิบปรับตัวเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อน ตามผลผลิตที่ออกสู่ตลาดลดลงโดยราคาเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกับตลาดมาเลเซียที่ได้รับปัจจัยหนุนจากสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างอิหร่านและสหรัฐอเมริกา ประกอบกับถั่วเหลืองซึ่งเป็นสินค้าคู่แข่งเผชิญภัยแล้ง และผลผลิตปาล์มน้ำมันของมาเลเซียอยู่ในช่วงลดลงเช่นกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย ปี 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันปาล์มในปี 2560 แนวทางการวิเคราะห์จะเลือกศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ราคาปาล์มน้ำมันแต่ละตลาดที่ใช้ประกอบในการสร้างความสัมพันธ์ความเชื่อมโยงประกอบและนำข้อมูลปัจจัยที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยหลักคือราคาผลปาล์มทะเลาะที่เกษตรกรขายได้ ราคาผลปาล์มทะเลาะของไทย และราคาน้ำมันปาล์มดิบของไทย (ซื้อขาย กทม.) กับปัจจัยหรือตัวแปรที่ได้ทำการศึกษามาว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด ผ่านการทดสอบด้วย Scatter plot และ Regression รวมทั้งการพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ (Correlations) ระหว่างปัจจัย เพื่อคัดเลือกปัจจัยที่มีผลกับราคาที่ต้องการพิจารณาอย่างแท้จริง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (time series) รายเดือนและเป็นแบบทุติยภูมิ (secondary data) ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงเดือนธันวาคม 2560 หรือ 60 เดือนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1.1 ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มดิบ จากตลาดท้องถิ่น ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่, จังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

- 1.2 ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม จากตลาดกรุงเทพฯ และตลาดมาเลเซีย
- 1.3 สต็อกน้ำมันปาล์ม ราคาน้ำมันถั่วเหลือง ยางแผ่นรมควัน ราคาไขมันปาล์มและไขมันปาล์มไฮโดรจีเนต และการส่งออก
- 1.4 มาตรการนโยบายภาครัฐ
- 1.5 ภาวะเศรษฐกิจราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลก

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (time series) รายเดือนและเป็นแบบทุติยภูมิ (secondary data) ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงเดือนธันวาคม 2560 โดยแหล่งที่มาของข้อมูลราคาของตลาดต่าง ๆ ได้จาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการค้าภายใน และผู้ประกอบการปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม และตัวแทนจำหน่าย

3. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ทำการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตัวแปรตาม (y) โดยมีตัวแปรอิสระเป็นราคาน้ำมันปาล์มตามตลาดต่าง ๆ (x) นำข้อมูลดังกล่าวมาทำ Scatter plot และ Regression Analysis เพื่อให้ทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ภายใต้สมมติฐานที่ $H_0 : \beta = 0$ (ตัวแปรอิสระไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม) $H_1 : \beta \neq 0$ (ตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม) ประกอบกับการวิเคราะห์ ค่าสหสัมพันธ์ (Correlations) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ลักษณะใดและความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และอธิบายผล

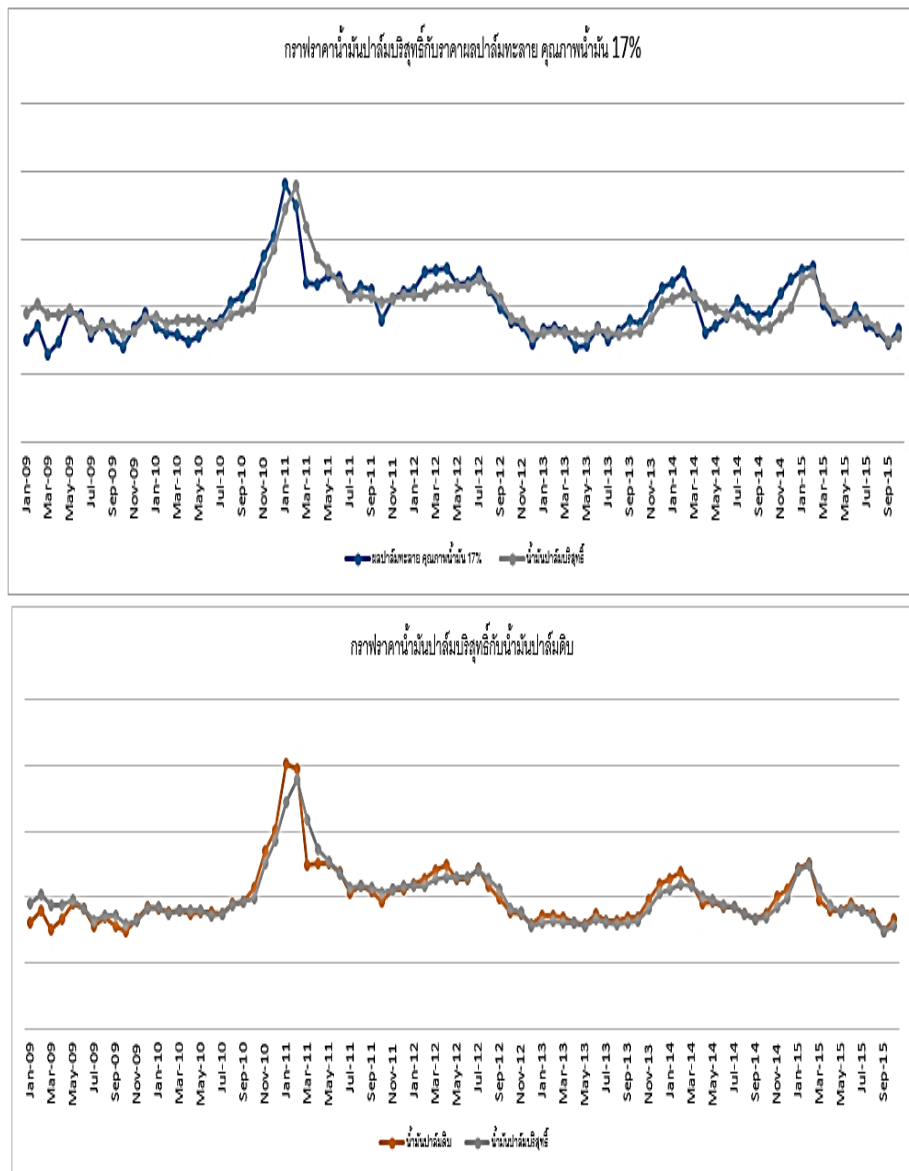
ผลการวิจัย

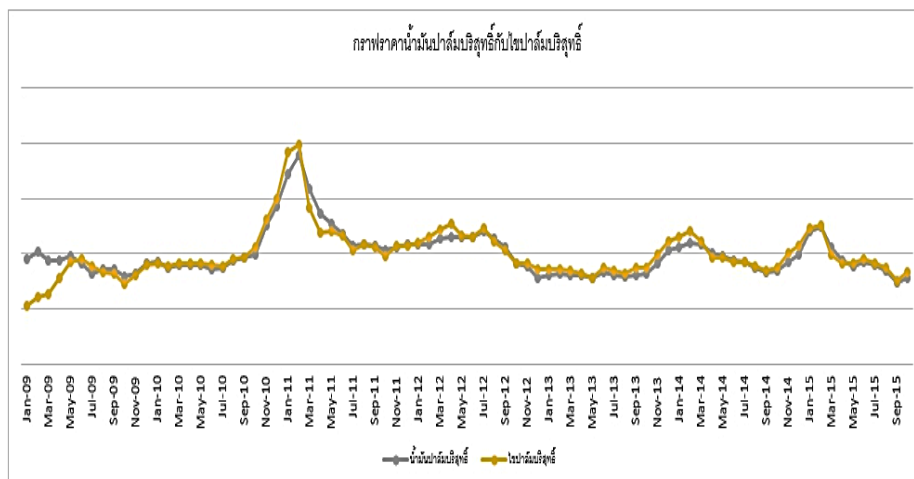
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาน้ำมันปาล์มในประเทศไทย จากการรวบรวมข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ ในลักษณะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ประเภทอนุกรมเวลา โดยเก็บรวบรวมเป็นรายเดือน การวิเคราะห์ผลลัพธ์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval of the Difference			
					Lower	Upper		
Pair1	purepalmoil - palm17 percent	-.00037	.11092	.01225	-.02474	.02401	-.030	.976
Pair2	purepalmoil - rawpalmoil	.00061	.07251	.00801	-.01532	.01654	.076	.939
Pair3	purepalmoil - purewax	.00000	.09471	.01046	-.02081	.02081	.000	1.000
Pair4	purepalmoil - rawpalmoilMalay	-.00012	.13471	.01488	-.02972	.02948	-.008	.993
Pair5	purepalmoil - purepalmoilMalay	.00024	.13792	.01523	-.03006	.03055	.016	.987

จากตารางแสดงการวิเคราะห์ผลลัพธ์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศพบว่า ตัวแปรในทุก ๆ ตัวแปรมีผลต่อราคาปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ โดยที่ตัวแปรที่มีผลมากที่สุดคือ ราคาไข่ปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์ริน ในประเทศ รองลงมาคือ ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศมาเลเซีย และ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก FOB มาเลเซีย , ราคาผลปาล์มทะเลลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ , ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ ตามลำดับ

การวิเคราะห์จากกราฟ

จากกราฟทั้งหมดที่ผ่านมาเป็นตัวแทนภายในประเทศ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวแปรตามคือราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศพบว่า มีการเคลื่อนไหวของรูปแบบกราฟที่สอดคล้องกันชัดเจน ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะพิเศษหรือแปลกออกไปที่จะบ่งบอกได้ถึงความจำเพาะเจาะจงของราคาส่งต่าง ๆ นั่นได้กล่าวคือ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์สามารถนำมาเป็นตัวกลางในการทำนายตัวแปรต้นที่อยู่ในหมวดภายในประเทศได้เช่นเดียวกัน ในทางกลับกันตัวแปรต้นในหมวดภายในประเทศก็สามารถใช้ทำนาย ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ได้เช่นเดียวกัน

จากกราฟทั้งหมดที่ผ่านมาเป็นตัวแทนนอกประเทศ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวแปรตามคือราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศพบว่า มีการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกัน แต่มีจุดที่น่าสนใจคือ ที่ช่วงเวลา Jan – 11 ถึง Mar – 11 และ Jan – 15 ถึง Mar – 15 ที่จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนไปของราคาที่แนวทางเดียวกันแต่ขนาดไม่สอดคล้องกัน โดยที่ขนาดของ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศมีขนาดที่ใหญ่กว่ามาก ทั้งสองช่วงเวลา

กล่าวโดยสรุปคือ จากการดูตัวแปรราคาภายในประเทศนั้นมาในแนวทางที่สอดคล้องกันไม่แตกต่าง แต่กลับพบความแตกต่างในบางช่วงเมื่อนำไปเทียบกับตัวแปรภายนอกประเทศ ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องจากตัวแปรอื่นที่ทำให้เกิดความแตกต่างของราคาในจุดนี้ ทั้งนี้ในภาพรวมสามารถกล่าวได้ว่าทั้งตัวแปรภายในประเทศและตัวแปรภายนอกประเทศนั้นต่างเป็นตัวแปรที่มีผลต่อราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศทั้งสิ้น

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ผลลัพธ์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศพบว่า ตัวแปรในทุก ๆ ตัวแปรมีผลต่อราคาปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศ โดยที่ตัวแปรที่มีผลมากที่สุดคือ ราคาไขปาล์มบริสุทธิ์ / สเตียร์น ในประเทศ รองลงมาคือ ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ของประเทศมาเลเซีย และ ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่ส่งออก FOB มาเลเซีย , ราคาผลปาล์มทะลาย คุณภาพน้ำมัน 17% ในประเทศ , ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ ตัวแปรภายในประเทศ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวแปรตามคือราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศพบว่า มีการเคลื่อนไหวของรูปแบบกราฟที่สอดคล้องกันชัดเจน ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะพิเศษหรือแปลกออกไปที่จะบ่งบอกได้ถึงความจำเพาะเจาะจงของราคาส่งต่าง ๆ นั่นได้ กล่าวคือ ราคาน้ำมันปาล์ม

บริษัทสามารถนำมาเป็นตัวกลางในการทำนายตัวแปรต้นที่อยู่ในหมวดภายในประเทศได้เช่นเดียวกัน ในทางกลับกันตัวแปรต้นในหมวดภายในประเทศก็สามารถใช้ทำนายราคาน้ำมันปาล์มบริษัทได้เช่นเดียวกัน ตัวแปรภายนอกประเทศ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวแปรตามคือราคาน้ำมันปาล์มบริษัทภายในประเทศพบว่า มีการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกัน แต่มีจุดที่น่าสนใจคือ ที่ช่วงเวลา Jan – 11 ถึง Mar – 11 และ Jan – 15 ถึง Mar – 15 ที่เห็นได้ว่าการเปลี่ยนไปของราคาที่แนวทางเดียวกันแต่ขนาดไม่สอดคล้องกัน โดยที่ขนาดของ ราคาน้ำมันปาล์มบริษัทภายในประเทศมีขนาดที่ใหญ่กว่ามาก ทั้งสองช่วงเวลา

กล่าวโดยสรุปคือ จากการดูตัวแปรราคาภายในประเทศนั้นมาในแนวทางที่สอดคล้องกันไม่แตกต่าง แต่กลับพบความแตกต่างในบางช่วงเมื่อนำไปเทียบกับตัวแปรภายนอกประเทศ ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องจากตัวแปรอื่นที่ทำให้เกิดความแตกต่างของราคาในจุดนี้ ทั้งนี้ในภาพรวมสามารถกล่าวได้ว่าทั้งตัวแปรภายในประเทศและตัวแปรภายนอกประเทศนั้นต่างเป็นตัวแปรที่มีผลต่อราคาน้ำมันปาล์มบริษัทภายในประเทศทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสร้างนวัตกรรมใหม่จาก ผลิตภัณฑ์ ปาล์ม ในอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องใช้ และเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ เพราะปาล์มเป็นส่วนผสมของวัตถุดิบที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมอาหาร เช่น ขนมขบเคี้ยวบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นมข้นหวาน ครีมเทียมและเนยเทียม อุตสาหกรรมพลังงานของประเทศสามารถนำน้ำมันปาล์มมาเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตไบโอดีเซล ซึ่งเป็นพลังงานทดแทนน้ำมันดีเซล

2. ควรมาตรการควบคุมทางภาครัฐต้องมีความจริงจัง กลไกจากนักการเมืองเป็นช่องว่างในการนำผลประโยชน์ การค้าขายแดนพ่อค้ารายย่อยมีส่วนทำให้กระทบเสถียรภาพราคาน้ำมันปาล์มภายในประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ภูเทพ. (2549). การพยากรณ์และวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมัน. *สารนิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกียรติศักดิ์ จันทร์แก้ว. (2554). การพยากรณ์อนุกรมเวลาราคาปาล์มน้ำมันโดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบพหุนามและขั้นตอนวิธีเชิงพันธุกรรม. *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- จิตวดี แก้วเฉย. (2550). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของราคาปาล์มน้ำมันของประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์.ศิลปศาสตรมหา (ธุรกิจการเกษตร)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตร.
- นุทยาพร เพชรสุวรรณ. (2549). การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมันของประเทศไทย. *สารนิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บัญชา สมบูรณ์สุข และคณะ. (2554). *การพัฒนาแนวทางการรักษาเสถียรภาพราคาในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน*. คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มติชน. (2560). *นิตยสาร เทคโนโลยีชาวบ้าน ปีที่ 30 ฉบับ 661 ธันวาคม 2560*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- วาริสวริน ชาญสุโข. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อราคาปาล์มน้ำมันของไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- วิชัย รุ่งเรืองอนันต์ และคณะ. (2558). *กลไกในการวิเคราะห์สถานการณ์ของราคาปาล์มน้ำมัน*. รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- อัครเดช เชื้อกุลชาติ. (2552). *ปัจจัยที่ทำให้เกิดความผันผวนของราคาปาล์มน้ำมันภายในประเทศ*. *สารนิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต* มหาวิทยาลัยรามคำแหง.